

ներ, սակայն սեպ ըլլալով չուրջանակի, ուր անձրեւը, հեղեղը ու հովը միարանձառ հողի յետին փնտրելու քաղաքը կը նային:

Ուստի մեծարժէք կը նկատուին այն նուազ թեւեղանակ մարտահանքերն ուր կարող է մնալ արեւմտեան կերպով արեւմտեան քաղաքի մը:

Այդպիսի տեղ մը գտնուելու պէս լեռնական իսկոյն քարերը կը մոզվէ եւ զտեղծութիւն ստորեւ պատ մը կը շինէ, յաճախ նոյն քարերէն: Ապա գետակի մը հոսանքը հոն կ'ուղղէ. ջուրը մանր աւազ ու քարեր բերելով հետզհետէ հողի նախնական շերտ մը կը կազմուի ապառաժին վրայ: Միանգամայն կը լեցուին քարալէն պատին ծակերը, որով լեռնային բուռն հեղեղներուն իսկ զիմարելու ամբողջութիւն մը կը ստանայ այդ պատուարը: Այս նախնական պատարասութենէն յետոյ, քանի մը տարի շարունակ հոն այդ չորսփակի մէջ մակաղել կուտան իրենց գուարին: աղբի ճոխ շերտ մը վերջնապէս հողը կը պատրաստէ: Յաճախ, զորքը փութացնելու համար, լեռնային շաւիկով սեւ հող կը կրէ դաշտերէն: Չը կարծուի սակայն թէ մեծ գետիններ կարելի է ստանալ այս կերպով: հազուադէպ են շէրտ աւելի տարածութիւն ունեցող արտեր: Եւ որքան խոր երթանք լեռներուն մէջ, այնքան աւելի կը փոքրանան այդ արեւմտական արտերը: աւելի ստէպ կը տեսնուին միջակ սեւեռակի մեծութեամբ առնուներ:

Չմոռնանք որ այդպէս «իւրեւ զարդարանքով» գետիններ ստեղծելէ յետոյ, ուստի մը ալ պէտք է կանոնաւորել: Եւ լեռնային հարկադրուած է օդին մէջէն նստի (սնամէջ գերաններ) երկնցնելու, ջուր հասցնելու համար, եթէ գետին վերայ առուներ հանելու յարմարութիւն չը գտնէ:

1858 էն սկսան պարպուիլ այդ լեռները: կէս միլիոնէն աւելի լեռնականներ թողուցին հեռացան իրենց բնակարաններէն: այսօր անհունապէս տխուր ամառութիւն մը կը տրէ հոն ուր կեանքը կ'եռար երբեմն:

Հոգ միթէ պիտի երթան չէնցնել սակայն «ո՛չ խաղալը, կ'ընէ կ'ընէ Ուստի, որ ոչ մէկ չորհրդով բան կցաւ դուրս բերել իր հողային հարստութիւններէն, ոչ հողագործ գիւղացին՝ յաւիտեանս յաւիտենից միլիոններու համար իսկ չպիտի երթան այդ տաժանակիր աշխատութեանը»:

Գալով Սեւ ծովի ափերուն, ուր գաղութներ հիմնուելու մասին առաջադրութիւն մը կայ Պետական խորհրդի սեղանին վրայ, հոն հազիւ 764 հեկտար արաւմադրելի հող կը գտնուի այսօր իր պետական կալուած, որ սակայն հողորդակցութենէ զուրկ անկողն վայրեր ըլլալով, մեծամեծ ծախքերու կը կարօտի ընտելի դասնալու համար: Սակայն ամենէն աննպաստ պարագան որ պիտի կատարէր գաղթային փորձերը՝ այդ ափերուն վատագոյն կլիման է: տարուան մեծագոյն մասը ընակիւններ տեսնող կը տառապին: իսկ լեռնային ընդլայնում, ջրգոյնութիւն եւ մարմին ընդհանուր քրկարութիւն տեղական հիւսնողութիւններ կը համարուին: Նորագոյն վիճակագրութիւն մը անհեղինակութիւն մը երեւան կը հանէ: յաճախ կրկնապատիկ եւ եռապատիկ աւելի են ծնունդներէն:

Տարինք առաջ քանի մը ուսումական գաղութ հիմնուեցաւ: բայց ասոնք՝ հակառակ կատարութեան ամէն տեսակ թարգմանական աշխատութեան եւ զբաղման

նպատաներուն՝ անկեալ վիճակ մը ունեցան: մէկ մասը վերադարձաւ իր բնագաւառը եւ մնացեալն ալ կը պատրաստուի նոյն ընելու, հէջը որ պետութեան գանձէն իրենց փոխ տրուած գումարը հատուցանէ:

ՍԻՐՈՑ ԱՇԽԱՐՀԻՆ ՄԵՋ

ՆԱԽԱՆՁ ԵՒ ԱՊԱՀԱՐՁԱՆ

Սիրոյ եւ ընտանեկան առանձնեք տարօրինակ կերպով յաճախ կը պատահին: Տարիներ կան, — եւ եղանակներ ալ — ուր կարծես միայն աղէտներու վրայ պէտք է խոսուի: Հիմա ալ այսպիսի ժամանակի մը մէջ կը գտնուինք, եւ որովհետեւ բոլոր պատահած դէպքերը մասնաւոր իրատեսակեւ չափ ընդարձակ սիւնակներ չունին լրագրող, ստիպեալ, կ'ընտրենք միայն է՛ն անարկունները՝ զորքանակն բարոյագիտութեան դաս մը հանելու համար անոնցմէ:

Անկասկած, Բարիք ամբողջ Ֆրանսայի բազմաթիւութեան տասն ու վեցերորդ մասը կը պարունակէ: Հետեւաբար, շատ բնական է որ հոն պատահած ընտանեկան արկածներն աւելի բազմաթիւ ըլլան քան այլուր:

Տուններն հոն ունին հինգ, վեց յարկեր, որոց իւրաքանչիւրին վրայ կը դրուենք մէկ երկու ընտանիքներ որք այսպէս զրկուց են, առանց զիրար ճանչնալու, երբեմն ալ զիրար ճանչնալով, իրարու երթալ գալով, ոչ միշտ առանց կակալի դէպքերու:

Բայց այդ յարկէն վար կամ դուրսը, մեծ անապատը կը սկսի: Բարիքի մէջ զրացի ունենալ կարելի չէ: կրնաք երկու հողի թեւ թեւի երթալ եւ ոչ ոք պիտի զուրկ դարձնէ ձեզ նայելու:

Ճիշդն այն է որ աշխարհիս է՛ն առաքինի կինն ալ Բարիքուհին է, որովհետեւ հոն հակառակ ըլլալ նոյն շատ զիրար է եւ յետոյ մօտընդոյ հրապոյններն ամէն տեղէ աւելի են:

Բոլորովին ուրիշ բան է կնոջ կեանքը գաւառին մէջ: Քաղաքն ըլլալ, դիւղն ըլլալ, կինն իր բոլորովին ունի շատ մը զրացիներ որոց աչքը կը լրտեսէ ամէն շարժում: Հոգ, կինն առաքինի մնալով արժանիք մը չունենար, որովհետեւ պահպանները իր չորս կողմը կը հսկեն:

Եւ, սակայն սիրային փոթիկները, ինչպէս Բարիք, նոյնպէս գաւառներու մէջ կը ծագին:

Չկայ հինգ հարիւր հողինցի գիւղ մը, ուր չպատահին դէպքեր նման անոնց որք Բարիքի մէջ այնքան յուզումներ յառաջ կը բերեն:

Եթէ, օրինակ, Քաթարնթայի մէջ մէկ մէկ իր կնիկը պատահանէ մարդ եւստէ, տեղւոյն լրագրող տասը տող կը յատկացնէ անոր եւ ալ այն պարագային մէջ ուր իրմէ լուռ մնալ խնդրուած չէ:

Չկայ գաւառական օրագիր մը որ այս կարգի դէպքեր չզիջանա՝ ձեւացնելու ըստիպուած չըլլայ:

Իրական կեանքի այս վէպերուն վերայ խօսելու համար, քիչ մըն ալ ուրիշ տեսակէտք մը նայինք:

Դիտելու արժանի բան մը որ կայ, այն է թէ տասնէ վրայ ինը անգամ կինն է որ դո՛ւ կ'երթայ: Չեմ մոռնար թէ կան կիններ որք արջապա (բէզապ), թոյն եւ մինչեւ անգամ առեճանակ կը

զործածեն իրենց անհատատարիմներուն կամ զսիրտներուն դէմ, բայց այդ ըսել չէ թէ իրենց այդ վարժութիւնը կըրնայ արդարացուիլ: որքան որ ոչ ամէն ոք քիչ մը աւելի ներդրումներ կը զգայ այդպիսիներու նկատմամբ:

Կինը, տկար եւ փափուկ էակ մըն է: երբ բռնի միջոցներու դիմելով մինչեւ իսկ սպանութեան կ'երթայ, այն ատեն հրէշ մըն է, եթէ անիմա տանջանքի մը, յուսահատեցուցիչ վիճակի մը մէջ զինքը ձգած չեն:

Կեանքի մէջ եթէ գտնես մարդ մը որ զժգո՛ւ ըլլալու պատճառներ ունենայ, ասոր փոխարէն պիտի հանդիպիս մէկ էրիկ մարդու դէմ հարկի հատ կնկան որք կը չարաբար լինի ամենախելաւոր կերպով:

Այսու հանդերձ, նախաձի պատճառով զործուած սպանութիւններուն մէջ, գրեթէ միշտ կամ ամուսինն է կամ սիրականն է որ ինքը կը սպաննէ: Յաճախ այդ ոճրագործն ինքզինքն ալ կը սպաննէ: բայց ժողովուրդը իր կարեկցութիւնը կը նուիրէ ոչ թէ անոր, այլ կնոջը, որովհետեւ ժողովուրդը չիտարուի:

Արդարացում մը չունի էրիկ մարդը, զի եթէ կը յաջողի ճգմով կինն, այս ալ անոր համար է որ երկուքն ինքն է՛ն աւելի զօրաւորն է:

Սպաննել տղայ մը, կամ սպաննել կին մը, երկուքը նոյն բաներն են, նոյն ոճիրն են, վատ եւ ցած: Այսպիսի զործ մը նշանակելու համար աւելի զօրաւոր բառ մը չկայ մարդկային լեզուի մէջ:

Մեզ ամենէն աւելի սրտմտութիւն պատճառող էրիկ մարդուն բիրտ կոպտութիւնը չէ, այլ նախաւանդ անոր անարդարութիւնն է, քանի որ շատ անգամ ինքն իր կնոջմէն աւելի յանցանքներ ունենալովն հանցեք, կնոջմէն վրէժը, լուծել կ'ուղէ կամ ստուգուած, կամ շատ հեղ ալ միայն կապածուած արարքի մը համար:

Նախանձութիւնը կը դառնայ: իրաւ է որ երբեմն նախանձութիւնը ըլլալու պատճառներ կ'ունենայ, բայց դիտեցէ որ կինն երբեք անհոգի չէ զգալ, երբեք իր նախանձը չիմծու չէ: Միայն թէ քիչ անգամ կը պատահի որ կինը նախանձ մը զգայ, վասն զի մեր սովորութիւնները զինքը վարժեցուցած են մանկութենէ ի վեր սա զգալագիտին թէ էրիկմարդը իրաւունք ունի նոր նոր չմնալու:

Մարդիկ, որք չ'ընեն Մ. Գիւրգը, արարչութեան համարութիւնն է: Եւ այս ճշմարտ է, որովհետեւ մարդու վրայ պիտի գտնես բոլոր այն պակասութիւնները, բոլոր այն յոռութիւններն ինչպէս նաեւ բոլոր այն լաւ յատկութիւններն որք այլ եւ ալ անասուններու վրայ կը տեսնուին:

Էրիկ մարդեր կան որ օեզ եւ հպարտ են, առիւծին պէս: կան որ վարպազ եւ անգութ են, վարպէն պէս: կան որ անուշ եւ բարի են, ոչխարի պէս: կան որ անշահախնդիր եւ հաւատարիմ են, շուշին պէս: կան որ անձնատէր են, կատուին պէս: կան որ նախանձութիւն են, եւ զան պէս:

Այս բազմապատկերն անվերջանալի կերպով կրնայ շարունակուիլ:

Անասուններուն մէջ չեն գտնար արու մը որ էգին դէմ իր նախանձի կատարութիւններ թափէ: Արուն կը կուռի արուին դէմ, երբ իր բնականութեան բոլորովին մաս կուրգայ:

Երեքը արուն իր էգին վրայ չ'արձա-

կիր այն պատճառներով որ ուրիշ մը սիրային մարմալ մը ունեցեր է իր էգին նկատմամբ: Արուն չ'ընծիր իր էգը, չը սպաննէր զայն, երբ այս վերջինն ուրիշներէն սիրոյ հաւաստիքներ կը ստանայ: Թէ բնութիւնն այս կերպով դաս մը տալ ուզած է մարդոց, ասոր տարակոյտ չիկայ, միայն թէ մեզի համար պատուաւոր չէ որ խրատը այնքան վարէն գայ եւ հոն աւելի արտի մեծանշանութիւն, աւելի իմաստութիւն անսնուի քան թէ մեր, բնաւոր էակներու դասակարգին մէջ:

Մեր օրէնքներ, մեր սովորութիւններ, մեր քաղաքակրթութիւնը, մեր հպարտութիւնը զմեզ հեռացուցին, այս մասին, բնական օրէնքներու պարզութեան: Այս պարզութեան վերադառնալու համար ճանար մը հնարուեցաւ, որ սպանարգանն է:

Ուր որ ամուսնական տաղանայ մը, կեռ մը կայ, այդ վիճակին լուծումը ապահարգանն է, միջոց մը որ պիտի զործածուի հիմա հոն ուր առաջ բռնութիւններու կը դիմուէ:

Սխալած եւ բնարութեանը մէջ, միասին ապրելու անկարելի՝ եղած է: Ինչ հարկ կ'ույ ձեռնը, սպաննել, Չատուեցէք: օրէնքը որ պատի հանգոյցը ուրած էր, ինքը պիտի քակէ այդ հանգոյցը:

Քանի որ օրէնքին այս դիւրութիւնը կայ, ինչպէս դատել պէտք է բանակաւորութիւն ունեցող էակի մը նախանձի կողմէն: Եւ յետոյ, երբ կը տեսնես որ կնոջ մը սրտին այլ եւս տէրը չեն, ինչպէս կրնաս պահանջել որ անոր մարմին վրայ իրաւունքներ ունենաս: ասոր կը պարզ անասունութիւն մըն է, անասունութեան ալ աւելի գէշ:

Ուրեմն, պահեք մեր բոլոր նողկանքը այն բնութիւններուն դէմ զոր նախանձութիւն էր կամ սիրահարը ի գործ կը զնէ կնոջ մը վրայ:

(Լ. ԲԵԹԻ ԲԱՄԻՋԻՆԷ)

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՆ ԳԼԻՍ

Անգլիոյ երեսփոխանաց ժողովին անցեալ ուրբաթ օրուան նիստը ամբողջովին նուիրուեց է իրականական օրինադրին վիճարարութեան: Ապրիլ 21-է 22-ուս: Նիստը գիշերը, երկուրդ րոմբոյնքով ընթացեալ: Նախկին քուէարկութիւնը տեղի ունեցեր է: Օրինադրի ընդունուել է 304-ի դէմ 347 ձայնով, այսինքն 43 ձայնի մեծամասնութեամբ, Պ. Կլաքսթոնի յուսուցածին երեք ձայն աւելի: Կլաքսթոնեան կուսակցութեան անդամներէն մին հիւանդ էր եւ ուրիշ անգամ մը, Պ. Ուիլիամ Սառնուորթ, վերջերս յայտարարած էր իր պետին թէ օրինադրին հակառակ պիտի ջուշտուէ: Իր այս որոշման պատճառն այն է որ օրինադրի ջուշտուելու իրաւունքը կուտայ այն անհատներուն միայն որք տարեկան գոնէ 20 սովի վրայք կը վճարեն: Պ. Սառնուորթը կը նկատէ թէ այդ կերպով իրականացնելու երկու երրորդը ջուշտուելու իրաւունքը չ'պիտի ունենան եւ կը խնդրէ որ քուէարկուի իրաւունքն տուիլ ընդարձակութիւն:

Ի Տ Ա Լ Ի Ս

Վիլնիւ կայսեր գտած ընդունելութիւնը Հոռոյի մէջ, անօրինակ դէպք

մը կը դառնայ: Հոռոյ, մէկ ծայրէն միւսը զարդարուած, անդադարաւոր տեսարան մը կը ներկայացնէ: Իտալական մամուլը խանդավառութեամբ կը գերել: Ամենքն ալ կը հռչակեն Գերմանիան եւ Իտալիան իրար միացնող կապերուն մեծութիւնն ու ամրութիւնը, դրուատելով նիզակակցութեան արտադրած բարիքները Իտալիոյ համար, որ արտաքուստ տարհով ըլլալով, կրցած է իր ներքին բարգաւաճմանը աշխատիլ:

Ամուսնութեան քսանեւէնի դամակին առթիւ Վիլնիւ կայսրը Ումպերթոյ թագաւորին կը նուիրէ Իտալիոյ արծաթէ արձանը, զոր հաղապարած է հռչակաւոր լինկա արձանագործն եւ ողորկած է Ղեկու սուկերիչը: Իտալիա ներկայացուած է գեղանի կնոջմով մը, որ մայրի մը վրայ կանգնած է՝ աջ ոտը դրած հոռոյ մէկական խոշակի մը վրայ: Այլ ձեռքով վահան մը բռնած է եւ ձախ ձեռքով ոսկիէ ձիթնիկի ծիւղ մը եւ մտնելով արծաթէ ոստ մը: Իր ճակատը ըստ լորդը ապարօշին վրայ կը գտնուի ոսկի փշիչանք մը, խոշոր անդամներով զարդարուն: Արձանի պատուանդանը, որ երեւոյս է, առջեւի կողմն ունի Իտալիոյ արքայական զինանշանները ոսկի չիւնակի մը մէջ, զոր հարեւրով զարդարուն, եւ ետեւի կողմը Ումպերթոյ թագաւորին եւ Մարկարիա թագուհիին սկզբնատառերը՝ արքայական թագի մը ներքեւ: Պատուանդանին կողմնակի երկու երեսներուն վրայ քանդակուած են Գերմանիոյ կայսերական արձան եւ Վիլնիւ կայսեր ու Վիգորիա կայսրուհիին սկզբնատառերը:

ՕՐՈՒԱՆ ՆԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Բարիք, 22 ապրիլ

Արտաքին գործոց նախարար Պ. Տըվէլ ծանուց նախարարաց խորհրդին մէջ թէ Հոռոյի ֆրանսական դեսպան Պ. Պիյո, որ Հանրապետութեան նախագահը կը ներկայացնէ Իտալիոյ թագաւորին եւ թագուհիին ամուսնութեան քսանեւէնի դամակին, շատ լաւ ընդունելութիւն գտել է Ումպերթոյ թագաւորէն:

—Տոտա զօրավարը Գոթոնէն նաւատու ֆրանսա գալու համար Հեռագրով որ զօրավարը կ'ընէ թէ Տառնէ շատ անդադրու է եւ ֆրանսէզներմասն ստացուած ընդունելու սահմանները որոշելու յանձնարարութիւն իր գործը աւարտել է:

Բեղրպուրի, 22 ապրիլ
Ֆինլանտիոյ կուսակալին մէկ հրաւանագիրը կը պատրաստէ ֆինլանտական լրագիրները՝ ուստ վարչութեան եւ օրթոթոք եկեղեցիին դէմ գրելու համար, սպանալով պատժել եթէ չարուակին:

Հոռոյ, 23 ապրիլ
Արտաքին գործոց նախարար Պ. Պիլն երէկ եւ նախընթաց օր խորհրդակցեցաւ Գերմանիոյ արտաքին գործոց նախարար Պաոլս Ծոն Մարշալի հետ:

Թագաւորը ներսը չորհրդաց կարգ մը յանցարարներու եւ դատաւիճակներու:

ՆՈՐ ՀՐԱՍԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Զ Ր Ո Ւ Յ Ս Տ Ր Ո Ւ Թ Ի Խ

ԱՐԱՐԵՐԷՆ ԼԵՁՈՒԻ

ՅԵՐԷՆԵՅ

ՄԻՇՐԱՆ ԱՐԿԵԱՆ

ԳԻՆ Կ ՂՐՈՂ

ԹԵՐԻՔՈՆ * ՀԱՅԵՐԵՒՆԻ (124)

ՊԱՐՈՆ ԼԵՔՈՒՐ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԻ

ԱՆՈՒԱՆ ՊԱՏԻԸ

Յետոյ յանկարծ բռնու ձայնով մը ըսաւ:

—Աղէկ մտիկ ըրէք ըսելիքս, պառն տ'ըջօլլալ: Հիմա պիտի մեկնիմ, բայց մեկնելէ առաջ պիտի պատուիրեմ հիւանդին որ շատ չարժուած ընէ: Պանդոկապետին ներկայութեանը պիտի տամ այս պատուէրը: ուստի վաղը չէ միւս օր, այսինքն չորեքշաբթի, ջորինք կը վարձէք եւ օրը: Լաչնիօրի ու ծեր գինուորին հետ դուրս կ'իլլէք իւր թէ չըլաքայելու համար: Ասկից երեք փարսախ հետո մինչեւ Վիկանս կ'երթաք: ես հոն կը բնակիմ: Ձեզ կը տանիմ քանաւայի մը, որ բարեկամս է եւ որ, իմ յանձնարարութեամբ, ձեր խղիւղքը պիտի կատարէ: Պարտեք, մերեքարթի օր ձեզի սպասեմ:

—Ո՛հ, այո՛ պարոն, այո՛: Ինչպէս կրնամ չորհրդակալ ըլլալ ձեզ:

—Շնորհակալ չըլլալով, Անա՛ պան-

դոկապետն եկաւ: զուք նորէն Պ. Տիւ-

պառ եղէք:

Մօրիս ուրախութենէն կը խնդնար, կը հասկնար թէ այս տեսակ ամուսնութիւն մը ո՛րքան անկանոն է, բայց ապահով էր որ Մարի-Անի իրիկը ասով պիտի հանգարտէր: Խնդճ աղջիկ . . . Իր յանցանքին զգացումն էր որ կը սպաննէր զինքը:

Սակայն անոր բան մը չըսաւ, վախնալով որ մի՛ գոցէ անակնկալ դէպք մը իր դիտաւորութեան զործադրութիւնը արգիլէ:

—Անգիւթութիւն է այնպիսի յոյսեր տալ անոր, որք թերեւս վերջէն չիբրկանան, կ'ըսէր ինքնիրեն:

Բայց ծերունի բժիշկը անստոյգ կերպով չէր խոսած եւ ամէն ինչ կատարուեցաւ իր խոստացածին պէս:

Վիկանսից քանաւայի մը օրինակ Մօրիս տ'ըջօլլալի եւ Մարի-Ան Լաչնիօրի ամուսնութիւնը, եւ զանոնք իր եկեղեցիին տուածարին վրայ արձանագրելէ ետքը, անոնց վիշապի մը տուաւ, զոր ստորագրեցին իւր վկայ բժիշկն ու Պապուս տասնապետը:

Նոյն իրիկուն իսկ ջորինքը Սալիէն-

նային պանդոկապետին շողակրատութե-

նէն վախնալ, վերստին ճամբայ ելան:

Միտուն արարն

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿԱՆՈՒՄ ԱԶԳԱՅԻՆ ԿՏԱՎԵՐ
ՀԱՅԵՐԱՆԵՐԻ ԱՅԼ ԿԵՐԵՆ ԿԱՅԻՐԻ 6
ԹՎԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ

Գահիրէի թաւն դատարանը ապ-
րիւ 4/16 ին իր վճիռը տուաւ ի նը-
պատ Հայոց առաջնորդարանին, կա-
րեւոր դատի մը մէջ:

Կարապետ աղա Գալստեան որ
1864ին մեռաւ, կարեւոր կտակ մը
թողած էր Եգիպտոսի Հայոց: Այդ
կտակով տարին շուրջ 300 ոսկի կը
դանձուէր մինչեւ 1888, և այս
թուականէն յետոյ, հանգուցեալ
կարապետ աղայի կնոջ մահուամբ,
տարեկան դանձումը շուրջ 600 ոսկի
եղաւ: Եգիպտոսի հռոմէական հա-
յրէն Եղիազարեան և Հանրմեան
ընտանիքները այդ կտակին ջնջումը
պահանջելու համար դատ բայած
էին:

Առաջնորդարանի կողմէ վա-
տարան կարգուած էր Պ. Հանրի
Լաւարու, որուն ճառին եղրակա-
ցութիւնը տպուեցաւ և շատ լաւ
տպաւորութիւն թողուց:

Այս դատին յաջորդութեան հա-
մար Առաջնորդը, Գալ. Ընդ. Ժո-
ղովը և Բաղդադական ժողովը ո՛ն է
լսեց չխնայեցին:

Կըսուի թէ դատը կորսնցնող
կողմը պիտի դիմէ Աղեքսանդրիոյ
վերաքննիչ ատենանին, սակայն հա-
ւանական չէ որ շահին:

Քաղաքական ժողովը կը գումարուի
վաղը Դալաթիոյ խորհրդարանին մէջ.
հոն պիտի գումարուին նոյն օրը նաեւ
Տնտեսական և Ուսումնական խորհուրդ-
ները:

Կրօնական ժողովի նստը այսօր տեղի
կ'ունենայ Պարտիքարանին մէջ, օրա-
կարգ ունենալով Գարակէօսիկի քա-
հանայի մը խնդրին վերջնական կար-
գադրութիւնը:

Տ. Գրիգորիս Եպիսկ. Ալեքսանդրի վա-
ղը կանանց համար պիտի պատարագէ
Գալ. Գալուստի գրիւ եկեղեցիին մէջ, և
Ս. Պարտիքարանի յանձնարարութեամբ
քանի մը երգասաց մանուկներու զգրու-
թեան աստիճան պիտի շնորհէ:

Թիֆլիսի մէջ լուր կայ թէ մօտեւ
էլմիթի տեղեկ պիտի ձեռնադրուին
չորս ուսումնական և զարգացած երի-
տասարդ, Ասոնց մէջ կը գտնուի նաեւ
ձեռնարանի աստուածաբանութեան ուսու-
ցիչ Պ. Արշակ Տէր-Միքէլեան:

ՆՈՐԷՆ ՊՅՈՒՆԸ-ԳԵՂ

Պոյաճը-գեղի թաղական խորհրդին
պահագած անդամներուն տեղ ընտրուած
երեք տեղաւոր հրահրած ըլլալով, կիրա-
կի օր նոր ընտրութիւն կատարուեցաւ,
ու Մաքսուտ Յակոբեան, Պարոտ Կի-
լէսէրեան, Արթիւր Արմաղանեան և
Սիւրբի թորապետան էֆէնդիները թա-
ղական հաշակուեցան:

Իսկ համամասականի մնացին Համ-
բարձու Արսլանեան և Պապիկեան է-

ֆէնդիները. անձկանօք կը սպասուի ըն-
տական այս մեծ պայքարին վերջնական
արդիւնքին:

ՄՈՒԹ ԽԱՆԻՐ

Արշակ Զօպանեան թատերգութեան
երկրորդ ներկայացումը տեղի պիտի ու-
նենայ յառաջիկայ հինգշաբթի գիշեր
Գալուստի թատրոնին մէջ: Ա. Ե. Բ.
յարկի օթեակները մեծ մասամբ սպառած
են արդէն. Գ. յարկ օթեակի, թիկնա-
թոռի, նստարանի և բառաթիի համար
զիմել թատրոնին կիշէն:

ԾՈՒՎԻՆԱՐ

Ստացանք Պ. Ս. Բաւարեանի ԾՈ-
ւիւնարը, տպագրուած Թիֆլիս, Պ. Յով-
հաննէս Մարտիրոսեանի տպարանը:
«Ծովնար»ը ամբողջ Հէօ-Ե. մըն է,
կողմասի Հայ դիւղական աւանդութիւն-
ներէն զարգացած, որ սերտ նմանութիւն
ունի Ակնայ, Արապկիրի, Վանի հէ-
քեաթներուն, ու Հաղար և Մէկ գի-
շերներու ոճը կը իյնցնէ:

Պ. Բաւարեանց նմանօրինակ նիւթե-
րու ամբողջ հաւաքածոյ մը կը ներկայա-
ցնէ մեզ, տակաւին անտիպ, որոնց մէջ
կը տեսնուին պատմական վէպիկներ,
հէքեաթներ, ժողովածուներ:

Հայ բարձրեւ, աւանդութիւններու
և զորոյնբնու բաղադրական հետազո-
տութիւն ընել ուղղութեամբ համար «Ծ-
ովնար»ը կարեւորութեան զօրք չէ:
Այժմէն կրնանք մակարեւել նաեւ որ
հեղինակին պատրաստած «Վարժպետ
Օրիւկ Նալաթ» (Դարգոյ յիշատակա-
րան) », «Սօսի աղա», «Տէր-Վանի»,
«Ժողովրդական զորոյններ», «Մանկա-
կան աշխարհի» և այլն գործերը ոչ
նուազ չափեան նիւթեր պիտի պարուեա-
կեն:

«Ծովնար»ը երկրորդ տպագրութեան
հասած է և կը ծախուի 20 կոպէկի (2/3
դրոշմ):

* ՀԱՅԵՐԱՆԵՐԻ ՕՐԱՅՈՑՈՑԸ

ԵՐԵՎԱՆԻ 1893. ԱՊՐԻԼ 13/25 (Ն. Տ.)
103-262

ՏԱՐԻՔԻՆԻՔ. Իրաւական Հայոց. 882 Ե-է 38
Աճեցան 2. Տարեկան Թուական. ԴԻՄԻՔ. 1342.
Իրաւական Հիշեցում. 1318. ԴԻՄԻՔ. 8
ՍԵՆԵՐ. Իրաւական. 1309. Դիւան 13.

ԿՐԾՈՒՄ. ԱԶ. Ժ. օր Յինանց. Լա-
տինացի Մարտիրոսի Աւետարանչին, Էրեք ծով
Հեղի քահանայապետին մահուան և Տաղաւա-
կին գերութեան համար:

ՊԱՏՄԱԿԱՆ. 1878. Մահ նշանաւոր երաժշ-
տագետ Տերապետ Արեւմտեան Յովհաննէսեանի
ի Կ. Պոլիս:

1889. Մահ ծերունի Գաբրիէլ Քահանա
Պապեանեանի:

ԿԵՆՈՐ 5 8

ՏԻՐՈՒՆԻ

Մկրտիչ Էֆէնտի Ք. Արփիարեան իր
չնորհակալութիւնը կը յայտնէ բոլոր ազ-
գայականներուն և բարեկամներուն, որք
փութացիւր էին ներկայ գտնուիլ իր քը-
րոջ, Օրիորդ. Սարգիս Արփիարեանի յու-
ղարկութեան աստուածաբանութեան ուսու-
ցիչ Պ. Արշակ Տէր-Միքէլեան:

ԳՐԱՄԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

Շարաթ օր ի Լոնտոն քիչ մը ոգեւո-
րուած կը տեսնուէր: Անգլ. ընտնողութն
1/6, նոյնպէս և օսմ. սէրի Դ. 1/6 վրայ

զրին և փնայեալ գիւրերն առ հասարակ
հաստատուն էին: Ի Բարիզ ընդհակա-
ռակն աւելի թուրքներն կը տեսնուէր:
Ֆրանսական ռաւթի ինկաւ 96.20ի և
օսմ. քոնսորիտէն 22.25ի: Երկաթուղին
անփոփոխ էր, իսկ ընդհանր. և կարծիք
Օթման 17/6 կորուցին: Յունական ալ
կորուցին և օսմանից 3/4 ընկրկեցաւ:

Երէկ Դալաթիոյ գիւրերն նոյնպէս
թող էին: Անգործութիւնը կը շարու-
նակէ բոլոր հրապարակներու վրայ:

Ահաւասիկ երեկուան Դալաթիոյ պոր-
տային լիւթ-սիւնի գիւրերը:

Բոնայիտէ 24.20
Բէթի 16.25
Երկաթուղի 92 3/4

ՀԱՄԱԿԱՐԻՑ ՊԱՐՈՍ

(Արդի 12)

ԸՆԹԱՑՔ. ԳՐԱՄԱԿԱՆ ԳՐԱՅԸ
Երէկ ամիս Լոնտոնի վրայ.....110 1/2
Բարիզի » 22 80

ԳՐԱՄԱԿԱՆ ԳՐԱՅԸ
Երէկ ամիս Լոնտոնի վրայ.....24 21
Երէկ ամիս Լոնտոնի վրայ.....24 18

ԸՆԹԱՑՔ. ԱՐԺԵՔՈՒՅԸ
Գրաւորութիւն Սէթի Ա. 55 1/2
Ե. 34 3/4
Ը. 23 3/4

ԳՐԱՄԱԿԱՆ ԳՐԱՅԸ
Երէկ ամիս Լոնտոնի վրայ.....Ֆր. 92 1/2
Բարիզի » 5 87
Բէթի » 16 27

ԸՆԹԱՑՔ. ԳՐԱՄԱԿԱՆ ԳՐԱՅԸ
Երէկ ամիս Լոնտոնի վրայ.....20 Ֆր. 87 35
Երէկ ամիս Լոնտոնի վրայ.....107 31
Երէկ ամիս Լոնտոնի վրայ.....101 20
Երէկ ամիս Լոնտոնի վրայ.....95
Երէկ ամիս Լոնտոնի վրայ.....48
Երէկ ամիս Լոնտոնի վրայ.....6

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿԱՑՈՒՄ ԵՐԵՎԱՆԻ ԻՇԽԱՆՔ

Մէքիտիէի պատուանշանին առաջին
կարգը արուեցաւ Կայսերական իշխան
Բարձր. Ապրիլ-գաւաթի Էֆէնտիի,
Բարձր. Անճա Էֆէնտիի և Բարձր. Պի-
րիսնէյտիի Էֆէնտիի:

ՕՍՄ. ՊԱՏՈՒՄ ԿԱՆԵՐՆԻ Ի ԻՌՈՄ

Հոռոմ զնացող Օսմանեան պատուի-
րակները Իտալիոյ թաղաւորին և Թա-
ղաւորին ներկայանալով, մեծ շնորհ ըն-
դունուեցան:

Պատուիրակները վեհ. Սուլթանին
կողմէ շնորհաւորութիւններ ըրին Ուս-
պիւրի թաղաւորին և Մարկարիթ Թա-
ղաւորին, որք համակրական խօսքերով
իրենց ջերմ շնորհակալութիւն յայտնեցին
վեհ. Սուլթանին, իրենց ամուսնական
ըսանելիքներով անփոփոխ անթիւ զրկած այս
արտաքին կարգի պատուիրակութեան
համար:

Օսմանեան պատուիրակներն իրենց
պաշտօնը կատարած ըլլալով, քիչ օրէն
կը մեկնին Հոռոմէ: Կ. Պոլիս գալու հա-
մար:

ՄԻՋԵՐԿԱՐԱԿԱՆ ԶՐԱՆՍԱԿԱՆ ՆԱՒԱՏ ՈՐՄԸ

Այսօր հոս կը սպասուի միջերկրականի
Ֆրանսական նաւատորմին հրամանատար
գեր-մովակալ Վիլհելմ: Վեհ. Սուլթանին
թիկնապահ Բենան պէյ շարաթ իրիկուն
Իսթ-Երէկ շոգնուալով ծովակալին ընդ
առաջ գնաց:

Շարաթ իրմիջ հասած են այդ նա-
ւատորմին երկու նաւ. կիրակի առտու
ալ նոյն նաւահանգիստը մտեր են Ֆրան-

սական ուրիշ տարը զրահաւոր, երեք
լաւարակ և չորս թորթմանաւ:

Դեր-ժովակալ Վիլհելմ ծնած է 1827ին.
իր ուսումնաւ աւարտելէն ետք նաւային
վարժարանը մտաւ, ուր առաջին հա-
ղիսացաւ իր յաջողութեամբ: Նաւա-
յին վարժարանէն ելլելէ ետք մասնակ-
ցեցաւ ամեն ամեծ նաւային արշաւանք-
ներուն և Ֆրանսական նաւական պա-
տերազմին աստեղ նշանաւոր հանդիսա-
ցաւ:

ԱՆԱՍՏՈՒՄ ԵՐԿԱՐՈՒՂԻՆ

Անատոլիոյ երկաթուղիին Ին Էօնիւ-
Պիլէճիք ճիւղին շինուած մասը վերջնա-
կան կերպով ստանձնելու համար քիչ
օրէն յանձնախումբ մը պիտի երթայ,
նախագահութեամբ իտալի պէյի, անօ-
րէն Հանրագուտ շինութեանց պաշտօնա-
տան մէջ երկաթուղիներու գիւնին:

ԵՐԿԱՐՈՒՄ ԵՐԿԱՐՈՒՄ

Պարբերէն հետադիւր մը կը հաղորդէ
թէ երկրաշարժի ցնցումներ մերթ ընդ
մերթ տեղի կ'ունենան Մալաթիա և
չրիակայնները:

ՄԱՒԱԿԱՆ ԱՂԵՏԸ

Մալաթիայի երկրաշարժէն յառաջ
եկած վնասներուն քանակութիւնը և
կորուստներուն հաշիւն ստեղծուելու պաշ-
տօն ունեցող յանձնախումբ մը իր աշխա-
տութիւնը աւարտած ըլլալով, տեղեկա-
գիր ներկայացուց որոշ որ անի է:

Այդ տեղեկագիրը հետեւեալ մանրա-
մասնութիւնները կը բովանդակէ Մալա-
թիայի և չրիակայնի Հանրի-Մանսուր,
Պէճէնի, Բարաքէնի և Աղճէ տաղը
դաւառակներուն մէջ երկրաշարժի գոր-
ծած վնասներուն որչափութեան վրայ:
Երկու սեռէ մեռած են 885 անձինք
և 164 վիրաւորուած. 11,740 տուններն
2,716 տուն կործանած, 1,345 անձնակի
ըլլալու չափ փաւ և 2,195 կիսովին
խարխուծ են ու կրնան վերանորոգուիլ:

Ասոնցմէ զատ զորանց մը կործանած
է, և ուրիշ երկուք ալ վնասուած. երեք
հետազոտական պաշտօնատու թորթման
աւերակ դարձած են, Բանդուած են 47
մեծ ու պոլիսի մզկիթ, 9 խաւս դպրոց
և 5 դպրոցներ զպոլիս, 3 եկեղեցի և
274 խանութ:

Երկրաշարժի աղէտին մէջ սպաննուած
անասուններու թիւն է 10,000:

ՁԻՐԻ ԱՇԽԱՏԱՌԻՒՄԻՆ

Յայտնի է թէ դաւաններու մէջ Հան-
րագուտ շինութեանց համար ամէն այր
մարդ պարտական է որոշեալ ժամանակ
մը ձրիարար աշխատիլ և, եթէ չաշխա-
տի, կը վճարէ գումար մը, որով ուրիշ
մը կ'աշխատեցուի իր տեղը: Սեբաստիոյ
և Պարբերիկ կուսակալները հարցուցած
են Ներքին գործոց նախարարութեան որ
յանցանքի մը կամ ոճիւրի մը համար բան-
տարկուողները, որք բնականաբար չեն
կրնար անձամբ այդ աշխատութիւնները
կատարել, կրնան աշխատութեան փո-
խարէնը վճարելու պարտականութենէն
ազատ համարուիլ: Բ. Դրան իրաւաբէ-
տ խորհրդականները որոշած են որ բան-
տարկեալները ազատ են այդպիսի վճա-
րում մը ընելէ, Այս որոշումը կուսա-
կալութեանց հաղորդուել է:

ՍԱՐԱՍ ՊԵՆԵՆԱՐ

Տկն. Սարա Պենար երէկ Կ. Պոլիս
հասնելով, երէկ զիչեր իսկ սկսաւ իր
առաջին ներկայացումը:

ԾՈՒՎԱՅԻՆ ԱՐԿԱՄ

Մալաթիայի վարչութեան Տալ-Պա-
ճէ շոգնուալ, որ Պոլսոյ նաւահանգիստէն
մեկնեցաւ Միջերկրական երկաթուղի, Կէ-
լիպոլի մօտ, Պոլսոյ-Տէրէ ըստած
տեղը խրեցաւ: Սա-Պա շոգնուալ անմի-
ջապէս օդնութեան զրկուեցաւ:

—Հիւնանական դրօշակ կրող Այն-
Վալի-Պա շոգնուալ, որ Թինեմոսի ծո-
վեղերը խրած էր, բոլորովին կորսուե-
ցաւ:

Կա-Պ. Իւրաք մը հրամայած է Հէ-
րեքէի գործարանին համար Եւրոպայէն
բերել տալ 30-40,000 ոսկի մեքենայ ու
մասնադէտ մը կարգել ի հարկին այդ
գործարանին մէջ, որպէս զի արտադրու-
թեանց տեսակն ու քանակը աւելնան:
Գործարանութիւնը ընդարձակելու և ծո-
ղովորդին աժան ապրանք մատակարարելու
համար պէտք եղած ձեռնարկները պիտի
ըլլան:

—Յիւնոսկի գործարան մը պիտի
բացուի մօտեւ Հէրեքէի մէջ, կեր-
պասի կայսերական գործարանին ըմբ.
Յատակադիւնները պատրաստուելով մա-
տուցուող են վեհ. Սուլթանին:

—Չաւա-Գալէ մէջ գեղեցիկ ըմպելի-
ները և արմուկները քանակութեամբ
քիւմիսիական սենեակ մը հաստատուե-
լու մասին տեղական իշխանութիւնը Բ.
Դրանին արտօնութիւն խնդրած ըլլալով,
պէտք եղածը անօրինակուեցաւ:

—Իսթիլ Էլ Կատարի շուքէ խաճ-
ուած քան անձինք Կ. Պոլիս գալով յա-
ջողեր են իրենց հիւանդութիւնը դարմա-
նել, Բաշկալանները նորէն իրմիջ վերա-
դարձեր են:

—Հաւաք-Պալէ անկլանտի ի նպատակ
Կ. Պոլսի հրեայ հասարակութեան երե-
ւելիները հանգանակութեան մը ձեռնար-
կած են: Կիրակի օր Դալաթիոյ օրնա-
կիւն մէջ ժողով մը գումարուելով,
հանգանակութիւնը կատարելու համար
որոշեցին յանձնախումբ մը որ պիտի
ձեռնարկէ այդ գործին:

—Թալ-Պալէ և հետազոտական
վարչութեան մէջ նոր բարեփոխումներ
մտցնելու համար Հասան Ալի Էֆէնտի
նախագահութեամբ կազմուեցաւ յանձնա-
ժողով մը, որ շարաթ երկու անգամ
նիստ պիտի գումարէ Եֆէն-ժամի թըղ-
թատան մէջ:

—Չաւա-Գալէ-Ե. Ոստիկանութիւնը
Բերայի մէջ ձեռնադրուելու Բուսիւր Բէթ-
Գիրգոր անուն շարագործ մը, որ թըղ-
թատական անուակ կատարելով ստակ
զողնարուն են ուրիշ մեծ ու պղտիկ գո-
ղութիւնները ըրած ըլլալուն համար 10
տարի տաժանակիր աշխատութեան դա-
տապարտուած էր: Բէթ-Գիրգոր կրցած
էր Աքեայէն փախչիլ:

ՀԱՆԱՅԱՆ ԴԵՊՊԵՐ

Անթուրի Ֆրան Էֆէնտիի նախկին
սպասաւոր Եուլիան անուն խրոսթ մը
շարաթ օր հանդիպեցաւ Իրաքի աղայի,
որ իրեն յաջորդած էր Ֆրան Էֆէնտիի
սպասաւորութեան մէջ, Եուլիան անոր
քանի մը կիտ խօսքեր ըսելէ ետք ըն-
Վիլիւր քաջիւղով պարպեց և ծանրապէս
զխնէ վիրաւորեց: Եուլիան անմիջապէս
ձեռնադրուեցաւ: Իսկ վիրաւորեալ թա-
ղապետութեան հիւանդանոցը փոխադ-
րուեցաւ:

—Իրմիջին հասած վերջին տեղեկու-
թեանց համաձայն, Իւլ-Գուլուարի ոճ-
րագործներն հեղինակն է Եուլիան ա-
նուն խախչիլ մը, որ ձեռնադրուած է
արդէն:

—Այո, մեկնիք, գոչեց, ևս դաւա-
նանք:
Եւ որովհետեւ այլ ևս մինչեւ որ
Ֆրանսական հողը ոտը կոխէին խոհեմու-
թեամբ վարուելու ստիպուած չէին,
կառք մը գտան որ զիրենք սահմանազը-
լին ամենէն մօտ տեղը պիտի տանէր
մեծ ճամբէն:

Բայց երբ կառքը կը թաւալէր, ծանր
ևս սոսկալի խնդիր մը, որ Մօրիսի և
Մարի-Անի ամբողջ ապագան կը պարու-
նակէր, մտադրաբար իրենց կը պատահէր
իրենց:

Մարի-Ան իր յղութիւնը խոստովա-
նելու էր թէ ոչ:

Ինքն այնպէս կ'ուզէր, ըսելով որ
յանցանքը զործողը պէտք է պատիժին և
նուազութեան համակրութիւն:

Մարի կը դողար երբ միտքը կը բե-

